

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"א ניסן תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה ד .
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ד אמצע סעיף ח' 'ולא יענה אמן יתומה' עד סעיף ט'.
מוסר: שמירת הלשון - 'ועתה נראה' עד סוף פרק י"ב .
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הפרישות פתיחה סוף פרק א

**הגאון רבי שלמה וולבה זצוק"ל: "יכול האברך להשנים
קום ולהתפלל כוותיקין. מיד לאחר התפילה ילמד
רצוף ארבע שעות תמימות ועדיין יש לו עוד יום
שלם בו הוא יכול להיות נוכח בבית, לקרצף בבורית
ולנקות גם בחורי ארונות ובסדקי מרצפות..."**

גדולי הדורות על העזרה לעקרת הבית בערב פסח

דפק הגאון על הבימה והכריז ברגש נוטף:
"רבותי, ישנם בתים של אלמנות ויתומים שמשועים שיבוא
מישהו לעזור להם מעט בניקיונות לקראת חג הפסח המתקרב
בצעדים נחפזים! מי מכם מוכן לסור ולסייע בידם? מצוה רבה
תהא בידו!"
ברור שרובם של האברכים נענו לדבר מצוה. הם ניגשו לגאון
שביקש מכל אחד את שמו ואת כתובתו והבטיח לסדר את הטעון
סידור וכל אברך יישלח לבית אחר. כעבוד דקות אחדות שוב הופיע
הגאון מטפליק בפתח בית המדרש, זימן אליו את האברכים ונתן
לכל אחד כתובת של בית שאין שם 'אבא' היכול לסייע בניקיונות
לקראת החג.
כל אחד מהאברכים קיבל את כתובת ביתו של עצמו...

בחרפות התבטא מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל:
"יש מי שמלגלג על כך שנשות ישראל הכשרות מתאמצות
כל כך בניקיונות החג, הרבה יותר מאשר הדין מצווה. מוכר הוא
הפתגם בו משתמשים לעומת הנשים המקרצפות: 'אבק אינו
חמץ! מתוך זלזול בהשקעה המטפסת ועולה מעל כל גדר
ההלכה. אולם זאת צריכים לדעת שקורות ימי הדורות הוכיחו
שבכל המשפחות בהן היו האימהות מקדשות את ניקיונות הפסח,
מתאמצות עד קצה גבול היכולת, לוחמות נגד כל פירור אבק משל
היה חמץ גמור ועושות עסק גדול מהניקיונות - באותן המשפחות
נשמרה המסורת היהודית מדור לדור, אבל בכל המקומות שהיו
מלגלים על מי שמתאמצת יתר על המידה והיו מנקים לפסח רק
על פי עיקר הדין ותו לא - אצל כל אלה, לא עברו דור ושניים והנה
צאצאי צאצאיהם כבר אוכלים חמץ גמור בפסח, רחמנא לשיזבן".

על הגאון רבי חיים ברים זצוק"ל מסופר שהיה מלמד את
תלמידיו פרק בהלכות עזרה בבית, במיוחד היה מדרבן אותם
להושיט יד כאשר מקרצפים את הבית לכבוד חג המצות... ולא
רק בפסח, התלמידים היו מספרים על הנהגה שראו אצלו מדי
שבת קודש כתום הסעודה, אז היה נענה לסובבים: הבה נפנה
את השולחן ונסדרו כראוי... הלא בנות הבית כבר טרחו והתייגעו
הרבה בהכנת הסעודה, מדין שנהיה להן לעזר", ותוך כדי דיבור

הימים ימי ערבי פסחים והגאון רבי שמעון אהרן פולנסקי
זצוק"ל 'הגאון מטפליק' נכנס לבית המדרש ומצא אברכים בני
תורה יושבים על מקומותיהם והוגים בתלמודם, משל ב'כולל' לא
יצאו לימי בין הזמנים. הגאון נהנה מחד לראות אברכים שתורתם
אומנותם גם כשאין סדרים מחייבים, מאידך הוא זיהה בהם
השתמטות ממטלות הבית.

היה מתחיל לפנות בעצמו את השולחן משיירי הסעודה...

רבים מצדיקי הדורות לא הותירו את מלאכת הקרצוף בידי 'בית יעקב - אלו הנשים', אלא בעצמן היו מקדישים מזמנם הטהור על מנת לסייע בשטיפה והדחה של הבית.

כך נהג מרנא החתם סופר ז"ע שבעצמו היה עוזר בכיבוד הבית וניקיונו מן החמץ.

הוא היה אומר: "בחג הפסח, עוד יותר משאר מועדי ישראל, יש מצוה להתאמץ בכוחות עצמו ולהיות חלק ממצוות החג, שכן עלינו לדבוק במידותיו של הקב"ה והוא יתברך פעל בעצמו כביכול להוציאנו ממצרים - אני ולא מלאך, אני ולא שרף!"

"כ"ק מרן אדמו"ר ה'אמרי חיים' מויוזניץ ז"ע הקפיד כל ימיו לקחת חלק כלשהו במלאכת הניקוי וההדחה לכבוד זמן חרותנו. בערוב ימיו כאשר תשו כוחותיו וכבר לא היה מסוגל להתאמץ כבראשונה, הכינו המשמשים בקודש ובני הבית את סדר היום וכיוונו שבשעה בה ייעדר הרבה מחדרו, הם יכנסו לנקותו מן החמץ, זאת כדי שהרבי לא יופרע.

כשמרן ה'אמרי חיים' שמע על כך הוא התחנן בהתרגשות: "אם איני זוכה לנקות בעצמי, לפחות תנו לי לחוש בעצמי את הרגשת 'ערב פסח' המורגשת כעת בכל בית יהודי, כאשר היהודי צריך לטלטל עצמו מפנינה אחת לפינה אחרת כאשר גערות נחפזות

צפות ועולות: 'אל תיכנס לחדר זה!' 'כאן כבר ניקו כהוגן, אל תכניס כאן חמץ...' וכיוצא בזה... תנקו נא את החדר לפסח בעוד אני בבית וכך לפחות אזכה לטלטל עצמי מחדר לחדר ומפנינה לקרן זוית ואהיה שותף להידור קיום 'בל יראה ובל ימצא'".

מאיך, לא אחת היו גדולי ישראל מעוררים שלמרות עמל הניקיונות, צריכים לדעת גם לנטוש את הדלי ואת המטלית לטובת הקדשת שעות מסדר היום ללימוד התורה. כ"ק אדמו"ר מוויזניץ ז"ע ממונסי היה מעורר את תלמידי הישיבה שגם ביומי דפגרא יקפידו ללמוד שעתיים ברציפות כשהוא מונה בייחוד את ערבי פסחים, ימי הניקיון, גם בהם צריכים להקפיד על לימוד של שעתיים ביום.

ואילו המשגיח, הגאון רבי שלמה וולבה זצוק"ל מצא פטנט רוחני לאברכים שניזונו מהדרכתו הישרה:

"מזה ומזה אל יניח האברך ידיו. הוא יכול להשכים קום ולהתפלל כוותיקין עם הנץ החמה. מיד אחרי התפילה וטעימת פת שחרית להתיישב ללמוד לימוד רצוף ארבע שעות תמימות ועדיין ימצא עצמו בשעה עשר בבוקר - ויש לו עוד יום שלם בו הוא יכול להיות נוכח בבית, לקרצף בבורית ולנקות גם בחורי ארונות ובסדקי מרצפות..."

(הרב יקותיאל יהודה גנזל, המבשר)

**בסיום הסדר הארוך, רגע לפני הריקוד המסורתי
'לשנה הבאה בירושלים', פנה אלימלך לכל
המסובים וביקש לומר רק עוד כמה מילים:
מעולם לא דיברתי יותר מדי על מה שהיה שם..
היינו שם במחנות האיזמים, איי איי איי..**

הסוד של אלימלך, איי איי איי...

אבל הדבר הכי מזוהה עם אלימלך הוא מה שמלווה אותו בכל שלב בחיים, בכל התפתחות שהיא, הקטנה והגדולה, השמחה והמצערת.

זו האנחה המפורסמת שלו אי... אי... אי...

נכד נולד - המזל טוב מלווה תמיד באי... אי... אי... המפורסמים. חבר של"ע הלך לבית עולמו - ה'ברוך דיין האמת' מלווה כמובן באי... אי... אי...

חופות של צאצאים, שמועות על תאונות או פיגועים, נכד שקיבל ציון טוב במבחן, שבר בקרסול של הבת, תכנית שטורפדה או נופש מוצלח במיוחד.

בכל נושא, תמיד היא נמצאת שם ברקע, האנחה הקבועה, אי... אי... אי...

זו היתה התעלומה הקבועה שליוותה את חייהם של בניו

הרב ישראל היימן

אלימלך הוא בוגר של 'שם' ... לבני המשפחה ולידידים הקרובים לא צריך להסביר איפה זה 'שם', הם יודעים טוב מאד מה המשמעות של להיות בוגר של 'שם', זה לחלום בלילה, זה להזות ביום, זה זיכרונות לא קלים שמלווים אותו בכל מצב בשעת שמחה כבשעת עצב.

בפרט אם ב'שם' הזה הוא השאיר את כל המשפחה שלו למעט אח אחד ובת דודה אחת.

משפחה לתפארת הקים אלימלך, בנים ובנות עוסקים בדרך התורה והמצוות שמסבים לו נחת בעיקר מהעובדה עליה הוא חוזר בפניהם בכל הזדמנות, שבכל מצווה ובכל תפילה שלהם הם עוזרים לו לנקום את נקמת הוריו אחיו ואחיותיו מהצורך הנורא שלקח אותם לבלי שוב.

היינו שם במחנות האימים, רעבים גם צמאים ונפשנו ברעב עטופה, ובמצב הזה ניסינו לשמור על צלם אנוש ודעה שפויה, הדבר היחיד שהצלח להחזיק אותנו בצורה אנושית הוא החיבור לתורה ולמצוות, ניסינו כשהגענו לצריף לאחר יום עבודה מפרך ללמוד משהו, איזו הלכה או מאמר חז"ל, אבל הקלגסים הארוכים לא נתנו לנו לדבר, ניסינו לערוך תפילות לפחות בשבתות ובימים טובים אבל החיילים ועוזריהם סיכלו כל התארגנות או התכנסות שלא מן המניין לשיטתם. הדבר היחיד שנותר לנו, אחרי התייעצות של כמה מהחברים שהיינו שם, זה הניסיון להזכיר לעצמנו כל הזמן את היסודות, את עצם העובדה הבסיסית שאנחנו יהודים בניס לעם הנצח בחירי האנושות, ואת זה בחרנו להנציח עם שש המצוות התמידיות, שראשי התיבות שלהם הם לא אחרים מ - אי...אי... אי... אמונה, יראת ה', אחדות ה', לא יהיה לך אלוהים אחרים, אהבת ה' ולא תתורו אחרי לבבכם... ובקיצור, 'אמונה' יראה 'אחדות' לא 'יהיה' 'א'הבה ושמירת הרא'יה שהוסו באנחה האלמותית אי... אי... אי...

האנחה הזו החזיקה אותי, האמונה הזו שמרה עלי לאורך כל השנים האלו ואחריהם, את האמונה הזו ואת זכירת שש המצוות התמידיות תיקחו גם אתם צאצאיי היקרים ותנצרו אותם לעד.

ונכדיו של אלימלך, של חבריו ושכיניו, מה סוד האנחה הזו? אבל כשהיו שואלים אותו הוא רק היה אומר:
אתם, אתם לא יכולים להבין אי... אי... אי...
ליל הסדר הראשון אחרי פטירתה של רעייתו של אלימלך, הסבתא אשת החיל שהקימה יחד איתו את האימפריה הגדולה, היה לילה מרגש ומלא זיכרונות לבנים ולבנות לנכדים ולנכדות.
ליל הסדר הזה היה מלווה בהרבה מאד אי...אי...אי... האנחה הזו ממש נכנסה שם כמעט בכל קטע במהלך הלילה, על כל כוס ועל כל פירוש או סיפור, העלאת זכרונות מאמא/סבתא ע"ה, התגובה להכל כל הזמן הייתה אי...אי... אי...
בסיום הסדר הארוך, רגע לפני הריקוד המסורתי החותם את הסדר בשירת 'לשנה הבאה בירושלים', פנה אלימלך לכל המסובים וביקש לומר רק עוד כמה מילים:
אולי הגיע הזמן לפתור לכם את החידה הגדולה שאתם כל כך רוצים לדעת - פתח אלימלך - אולי זו ההשפעה של ארבעת הכוסות, אולי של השעה המאוחרת ואולי הזיכרונות והתחושה של הזקנה שמי יודע כמה זמן עוד נשאר לי אחרי אמא ע"ה.
מעולם לא דיברתי יותר מידי על מה שהיה שם - המשיך אלימלך - אבל חשוב לי שהדור הצעיר ידע קצת, לפחות את הדברים הבאים.

אחד הנוסעים הציץ מהחלון והבחין בהתקהלות של חרדים, הוא מיד החל לרטון בקול: 'שוב החרדים עושים הפגנות'... אך הפעם היה זה הנהג, חילוני למהדרין, שהתנדב להרגיע: 'לא! זו לא הפגנה!'. נדהמתי למשמע אוזניי, מעולם לא ראיתי כזה דבר

יש הפגנות ויש הפגנות...

"אני מתגורר אי שם במרכז הארץ. לפני שלוש שנים בדיוק, הייתי צריך לסדר איזה עניין בירושלים ונזדמן לי לנסוע באוטובוס שדרך מסלולו היה ברחוב יחזקאל. הייתי אז צעיר חילוני... האוטובוס התנהל בעצלתיים. כשהגענו להצטלבות הרחובות יחזקאל - אבינועם ילין, הוא נע לאטו. בקושי זו. התקהלות של אנשים הפריעה לתחבורה הסדירה. היו שם המון ארגזים והמון עגלות שחסמו את התנועה.

אחד הנוסעים הציץ מהחלון והבחין בהתקהלות של חרדים, הוא מיד החל לרטון בקול: 'שוב החרדים עושים הפגנות'... אך הפעם היה זה הנהג, חילוני למהדרין, שהתנדב להרגיע: 'לא! זו לא הפגנה! מתקיימת כאן חלוקת מזון לפסח למשפחות ברוכות ילדים. אני מכיר את זה מכל שנה... במשך יומיים-שלושה מגיעות לכאן משאיות ענקיות שפורקות טונות של סחורה לחלוקה חנים... הם יודעים לעזור אחד לשני, לא כמו אצלנו... סיים הנהג את המונולוג.

את הסיפור המדהים שלפנינו סיפר בעל המעשה הרב י.מ. מירושלים והוא התפרסם בגיליון 'המבשר' ע"פ גיליון 'איש לרעהו':

באחד הימים העמוסים של ערב פסח תשס"ח, הייתי אמור לקבל חפץ מסויים מאחת החנויות הממוקמות ברחוב יחזקאל בירושלים. הגעתי למקום, אך בעל החנות ביקשני לחזור בעוד כשעה, רק אז יהיה החפץ מוכן. כעבור שעה ורבע חזרתי. עיני הבחינו באברך צעיר שעמד שם עם עגלת ילדים. נזכרתי שגם לפני שעה ורבע ראיתי אותו עומד שם. הדבר נראה לי קצת מוזר... משום שגם אז עמד כך, כמעט באותה תנוחה...

לא הרביתי בהיסוסים. ניגשתי אליו ושאלתי אותו שמא הוא זקוק לעזרה. הסברתי לו ששמתי לב שהוא ניצב באותו מקום ובאותה תנוחה כבר שעה ארוכה, וכי יצר הסקרנות שבי לא מאפשר לי לעבור על כך לסדר היום... בתגובה לשאלתי, חיך האברך בביישנות מה והחל לספר סיפור מדהים:

"נדהמתי למשמע אוזניי, מעולם לא ראיתי כזה דבר. עיני נצמדו לשמשת האוטובוס. אך לא הייתי מסוגל 'לבלוע' את כל המראה הגדול הזה בבת אחת."

"נולדתי בבית חילוני", המשיך האברך בנימה אישית. "לא הייתה לי אף פעם שנהא לדת או לחרדים. הם פשוט היו מחוץ לתחום ההתעניינות שלי. אך המראות שנגלו לעיניי ברחוב יחזקאל הסעירו את רוחי ולא נתנו לי מנוח. גמלה ההחלטה בליבי כי בסופו של יום אני מוכרח לחזור למקום! ואכן חזרתי. שעתיים תמימות התבוננתי ב'חלוקה' המסורתית.

"אינני יודע איך זה קרה, אבל עובדה שהדברים ששמעתי והמחזה שראיתי נתנו לי דחיפה עצומה להתעניין, ללמוד ולהכיר את היהדות המקורית, דבר שלא עשיתי מעודי! במשך כל הדרך חזרה לביתי לא יכולתי להסיח את הדעת. כל הזמן חשבתי על המציאות שנגלתה לפניי, בה החרדים עוזרים אחד לשני ואיך חלוקת המזון מתנהלת ללא קולות או מריבות, אלא בסדר נפלא ומופת. במהלך חודשיים הבאים הפכתי בנושא והעמקתי, התחלתי ללמוד בישיבה, ומכאן ועד לשמירה מלאה של תורה ומצוות הדרך היתה קצרה. זכיתי בהמשך הדרך אף להקים בית

כשר ונאמן בישראל.

"כבר לפני שנתיים שאלתי את הרב שלי האם אני חייב לברך כאן 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה'? כי במקום הזה נפקחו עיניי ונגלה לפניי עולם של אור ואושר! הרב חיך והשיב שאין חיוב ברכה, אך אני יכול להודות להקב"ה על כך באמירת מזמורי תהילים במקום, בכל שנה ביום בו התרחש השינוי הגדול של החיים שלי."

"ובכן" - סיים האברך - "כפי שאתה רואה, אני עומד כאן כבר שעה ארוכה ואומר תהילים ומודה לה' על הנס שעשה לי במקום הזה."

מסכם הרב י.מ. את סיפורו: "התרגשתי מאוד לשמע סיפורו של האברך. חשבתי שבזה תם סיפורו המופלא, אך כאן נכונה לי הפתעה... האברך הצדיק אמר לי דבר נוסף שריגש אותי עד לדמעות: 'אתה רואה בעגלה את התינוק שלי? איך אתה חושב שקוראים לו? קראתי לו 'פסח', כדי להודות לה' ולזכור תמיד את החסד הגדול שעשה עמי...'"

אשריכם ישראל!

(המבשר)

**עֲשָׂרִים מִי יוֹדֵעַ? עֲשָׂרִים אֲנִי יוֹדֵעַ.. הפזמון
הארוך שהיה רגיל מרן הסטייפלר זצוק"ל
לזמר בחג כפי ששרו כן בבחורותו כשלמד
בנובהרדוק. שנים לאחר מכן הוסיף בנו מרן
הגר"ח זצוק"ל בתים נוספים לניגון**

שירת התורה

שנים עשר דדין היו לכיור (יומא ל"ז א' ועי' לשון המשנה)
שלשה עשר כהנים זוכים בו (יומא כ"ה א')

מכאן ואילך הוסיף בנו מרן הגר"ח זצ"ל:

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ (פסחים ב' א')

חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן (יבמות ב' א')

ששה עשר שחל להיות בשבת (פסחים פ"ג א')

שבעה עשר יובלות מנו ישראל (ערכין י"ג א')

שמונה עשר דברים גזרו בו ביום (שבת י"ג ב')

תשעה עשר דברים נאמרו בגרע (בריייתא מעשה תורה וע"ע

בקדושין פ"ב א')

עד עשרים אמה אדם יושב בצל סוכה (סוכה ב' א' ועי' לשון

המשנה)

(מנחת תודה - הרב גדליה הוניגסברג)

פזמון שהיה רגיל מרן הסטייפלר זצוק"ל לזמר ביום טוב שהיו
שרים כן בבחורותו כשלמד בישיבת נובהרדוק:

תנו רבנן קדמנא בתרייתא בריך הוא רחמנא דיהב לן אורייתא.

אחד מי יודע, אחד אני יודע

אחד החופר בור שיח ומערה (ב"ק נ' ב')

שנים אוחזין בטלית (ב"מ ב' א')

שלשה שאכלו כאחד (ברכות מ"ה א')

ארבעה אבות נזיקין (ב"ק ב' א')

חמשה תמין וחמשה מועדין (ב"ק ט"ו ב')

ששה עריות חמורות מאלו (יבמות י"ג א')

שבעת ימים קודם יוה"כ (יומא ב' א')

שמונה שרצים האמורים בתורה (שבת ק"ז א')

תשעה חנויות מוכרות בשר שחוטה (כתובות ט"ו א')

עשרה יוחסין עלו מבבל (קדושין ס"ט א')

אחד עשר יום שבין נדה לנדה (נדה ע"ב ב')

אני פשוט גנב. תראה, אני לא גנב שמפחיד את האנשים, ההיפך. אני מברר על אדם שלא נמצא בבית, אם לרגל שמחה, אם לרגל חופשה, ואם מכל סיבה אחרת. כשהבית ריק - אני פורץ פנימה בזריזות, מרוקן ארנק או שניים, מוסיף שניים שלושה תכשיטים, ובורח...

גנב או צדיק, ואולי גם וגם..

להעצמת סערת רוחו. הוא הוסיף לשבת מרותק, כשעיניו כשני מבוועי תמיהה בלתי נגמרים... הגנב הוסיף ותיאר עד כמה - למרות מעשיו הנפשעים - הוא מקפיד להשאיר את הבית מסודר. הוא אף פעם לא מבהיל את האנשים, ובדרך כלל - גם לא גונב הכל ומשאיר בבית משהו עבור קניות ליום המחר... 'זה לא שאני גונב להנאתי', הסביר בפשטות, 'אני גונב לפרנסתי!' - הצטדק הגנב בטפשותו...

המנהל לא ידע את נפשו לנוכח המידע החדש, והוסיף לשבת כמאובן. כשראה הגנב כי כך פני הדברים, הוסיף וסיפר מהווי עבודתו: 'תראה, אני באמת לא גנב כזה אכזר... הנה, רק אתמול פרצתי לאיזה בית, חיפשתי בכל חור והגעתי לכל מחבוא, ולא מצאתי דבר. פתחתי את המקרר, וכשגיליתי שהוא ריק' - המשיך הגנב ובעיניו נצנצה דמעת התרגשות, 'הוצאתי מכיסי 200 שקל, והנחתי להם על השולחן, שיהיה להם למחיה!' - סיים הגנב, ומחה דמעה סוררת...

'אז אתה לא גנב!' - אורו עיני המנהל והוא קם ולחץ את ידו של הסב בחום, 'אתה פשוט צדיק!'

'לא צדיק ולא נעליים', גיחך הסב הגנב בהלצה, 'אני גנב, וכנראה גם רשע לא קטן. בבית הזה פשוט נכמרו רחמי!' 'ההיפך הוא הנכון' - קבע המנהל ברורות, 'אתה צדיק, בבית הזה התגלתה נפשך האמיתית, באותם רגעים התגלה הלב היהודי הפועם בך! רק שבצר לך בחרת אפיק פרנסה מצחין ונורא כמו גניבה... אז מעשי הגניבה שלך חמורים ונוראיים, אך בעצם - הלב היהודי שלך פועם ועוצמתי, ומדי פעם הוא פורץ וחושף מי אתה באמת!' - שב המנהל וקבע, ונפרד מהסב - הגנב - הצדיק בלחיצת יד חמה...

חלפו עברו כמה שבועות, ושוב נפגשו הסב והמנהל בחצר בית הספר בשעת בוקר מאוחרת. 'לא יפה מצידך' - צחק הסב באזני המנהל, 'גנבת לי את הפרנסה, קלקלת לי את היכולת להתפרנס... מאז שגילית לי מי אני באמת, אינני מסוגל לגנוב! אני רוצה לצאת למלאכת הגניבות, חסר לי כסף, הגעתי כבר לעוני מחפיר, אבל כל פעם שב ומתעורר בי אותו רגש יהודי, ומחזיר אותי הביתה חסר כל...'

המנהל שמח והתרגש על השינוי המתחולל, והציע עזרה לסייע בפרנסת הסב, בדרכים כשרות וחיוביות. הוא דאג לו לפרנסה קבועה וטובה, ולאט לאט - העלה את הסב ואת המשפחה כולה

מספר הרב אשר קובלסקי שליט"א:

היה זה בשעת בוקר לא מוקדמת, בחצר אחד מבתי הספר באזור השרון. מנהל בית הספר, יהודי יקר המשקיע מירב ומיטב כישוריו ויכולותיו בתלמידות בית הספר שבהנהלתו, שהה באותה עת בחצר המוסד. לפתע, שם לבו לעובדה כי אדם מבוגר מגיע לבית הספר, מביא עמו ילדה צעירה, שאיחרה ללימודים.

נורה אדומה נדלקה במוחו, אם אינו טועה - אין זו הפעם הראשונה שהתלמידה הזו מאחרת להגיע. עוד רגע קט של הרהור חולף, והוא נזכר כי המורה כבר דיווחה לו שיש בעיה עם התלמידה הזו, ומשהו בעניינה לוט בערפל. ברגע הבא, נזכר שמזה תקופה אין הוריה משלמים שכר לימוד במועד, ורק מדי פעם מגיע הסבא לבית הספר, ומשלם במזומן כמה שקלים להקטנת החוב...

דבר כזה, אינו יכול להישאר בגדר צירוף מקרים, לפחות לא אצל מנהל כה מסור ואחראי. רצף התמיהות הוביל אותו להמתין ליהודי המבוגר בחצר, עד אשר ישוב מהכנסת התלמידה לכיתה. כשיצא, ביקש המנהל לשוחח עמו ביחידות, וקרא לו לחדרו.

הוא מזג לו כוס שתיה קרה, והחל לשוחח עמו, דולה פרטים על התלמידה והרקע המשפחתי שלה. אצלו בנסיבות כאובות, הילדה מגיעה מרקע משפחתי מורכב, והסבא מתקשה בהתמודדות עם גידולה.

בין הדברים, בירר המנהל בעדינות על מקור פרנסתו של הסבא, המתחזק את משפחתו ומשפחת בתו. בתחילה התחמק הסבא מלגלות את מקור פרנסתו, אך ככל שהמנהל המשיך לשאול ולברר ולחקור - החל נע באי נוחות בכסאו, ומחווייר ומסמיק חליפות. לבסוף, נשבר וסיפר מהיכן פרנסתו, לא לפני שהמנהל הבטיחו כי לא יגלה את הדבר לאיש...

'האמת היא', לחש הסב בקול שקט, 'שלנוכח מצוקתי הכספית החמורה, אני מתפרנס ממקצוע עתיק, אני פשוט גנב!'

עיני המנהל יצאו מחוריהן, הוא ידע שיש כאן 'סיפור', אבל לא שיער את גודלו... הוא נותר לשבת המופתע והמום, והסב הגנב הסביר ברוב חוצפתו: 'תראה, אני לא גנב שמפחיד את האנשים, ההיפך. אני מברר על אדם שלא נמצא בבית. אם לרגל שמחה, אם לרגל חופשה, ואם מכל סיבה אחרת. כשהבית ריק - אני פורץ פנימה בזריזות, מרוקן ארנק או שניים, מוסיף שניים שלושה תכשיטים, ובורח...'

התיאור המפורט, לא רק שלא הרגיע את המנהל, אלא גרם

ונסתר. 'כופין אותו' - במילה טובה, בחיזוק מעודד, בטפיחה איתנה על השכם - עד שכל אחד מאיתנו ואנו בעצמנו נאמר 'רוצה אני'. נכה על השכבות שהצטברו על ליבנו, ננקה את הנסיונות ובלבולי היצר העוטפים אותנו, נזדכך מכל ההתמודדויות העוברות עלינו, עד שתיחשף הקריאה הבוררת ממעמקי ליבנו: 'לעשות רצונך אלוקי חפצתי!'

(פניני פרשת השבוע)

על דרך המלך, בלי להתפרנס מגניבות ופשעים וכיוצא בהם... וסיפור זה, אותו קיבלנו בעדות אישית מפי המנהל ה"ה עוזי חסון הי"ו, מאיר את אותה נקודת יהלום, החבויה בעומק לבו של כל איש ישראל, ויהא זה הגנב הנאלח ביותר, גם בו יש ניצוץ יהודי, והוא לא כבוי, אלא רק חבוי. כמה כדאי לקלף שכבות של רוע ופשע שעוטפים את הנשמה היהודית, ולחשוף את אור היקרות הזך והמאיר שלה. הבה נעשה הכל, כדי לגלות את אותה נקודה פנימית חבויה

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

זכאן הבן שואל' - מי הבן זמי השואל?

סוטה דף ד'

כדי מזיגת כוס

ר' פישל שש על הגילוי, וניצל את ההזדמנות כדבעי. לפני תחילת ארבע הקושיות הוא שפך את מר לבו, ביקש והתחנן בדמעות רותחות כי יזכהו השם יתברך לראות ולגדל דור ישרים מבורך...

ואכן, לשנה הבאה, זכו ר' פישל ורעייתו לחבוק תינוק קטן, וגילו את סוד הישועה: 'זכאן הבן שואל' - - -

צרות עם ישראל מרובות, ודעתם קצרה. יהודים משתדלים בתפילה בקברי צדיקים, עושים סגולות שונות, מבקשים ישועות רבות. הנה הזדמנות של ליל הסדר, מפתח רב עוצמה:

עם מזיגת כוס שני, זה הזמן של הבן לשאול. לפנות במילים פשוטות, מעומק הלב לאבא שבשמים, להגיד לו 'אבא, אני רוצה להתקרב אליך, אני רוצה לעשות את רצונך. אני שואף לזכות לנחת מילדי, קשה לי בפרנסה ויש לי בעיות בריאות. ענני השם ענני!'

אבא איתנו, שומע ומאזין. זו הזדמנות נדירה. כדאי מאוד לנצל!

(פניני פרשת השבוע)

רגע נדיר בלילה נדיר!

שנים ארוכות שר' פישל ורעייתו מצפים לזרע של קיימא, אך טרם נושעו. השנים חולפות ביעף, הם לא הופכים עם הזמן ליותר צעירים, ולאחר ח"י שנות המתנה, מבין ר' פישל כי סיכוייו להיות אבא ולהותיר דורות ישרים ומבורכים הולכים ומתפוגגים...

החליט ר' פישל, כי אין ברירה עוד, אלא לנצל את רצון, ולשהות בצל רבו, הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' מרדומסק זי"ע, בליל הסדר. משניתנה לו הרשות, כבר בתחילת הסדר ניצל את ההזדמנות וביקש: 'רבי, המצרים שלי זו הצרה שלא זכיתי לילדים. ישפיע הרבי בליל יציאת מצרים את ישועתי, לזכות בילדים בקרוב!'

הרבי מקשיב לזעקתו של ר' פישל, ומגלה סוד: 'ראה נא בהגדה', הוא מצביע על השורה, 'מוזגים לו כוס שני, זכאן הבן שואל'. בפשטות, הכוונה לכך שזו השעה שהבן שואל את אביו את ארבע הקושיות, אך כאן טמונה הזדמנות יקרה: הבן שואל - זו העת של כל יהודי, בן לאבא רחום בשמים, לשאול ולבקש את כל אשר על לבו, ולזכות בישועה!'

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שמעת מישהו עונה 'אמן' ואינך יודע על איזו ברכה - האם מותר לך לענות יחד עמו?

גם בעת הנחת תפילין של ראש), וכן אם נכנס לבית הכנסת ושומע את העולה לתורה מסיים את ברכתו במילים "נותן התורה", ואינו יודע אם זו ברכה שלפני הקריאה או שלאחריה - רשאי לענות אף לדעת הרמ"א, כיון שיודע שעונה אמן על מצות התפילין, או על נתינת התורה.

[שו"ע קכד, ח, ומשנ"ב לא; בו"מ דרשו, 51-52]

השומע יחיד או ציבור שעונים 'אמן', ואינו יודע על איזו ברכה, או איזה חלק בקדיש, הם עונים - לדעת השולחן ערוך, רשאי לענות עמהם, ולדעת הרמ"א אסור לענות. ואם שומע אדם שמסיים ברכה במילה "תפילין", ואינו רואהו, ואינו יודע אם על של יד הוא מברך או על של ראש (למנהג האשכנזים שמברכים

לא ענית 'אמן' מיד לאחר הברכה - עד מתי תוכל לענות?

ברכה נוספת, רשאי השומע לענות אמן. ובקדיש - אם הש"ץ מאריך בניגון במילים "ואמרו אמן", יש לענות אמן לפני שיסיים, כיון שהמילים שעליהן נסוב האמן - מסתיימות במילים "בעגלא ובזמן קריב", "דאמירן בעלמא", וכיוצא בהן.

[שו"ע קכד, ח, משנ"ב לד-לה; וראה ביה"ל ד"ה מיד; בו"מ דרשו, 59; וראה שם 55]

אין להשתהות בין אמירת הברכה לעניית 'אמן' יותר מ'תוך כדי דיבור' (הזמן הנדרש לאמירת 3-4 מילים), ואם השתהה יותר מתוך כדי דיבור - לא יענה אמן, כיון שזו 'אמן יתומה'. ויש אומרים שכל עוד לא הפסיק השומע בדיבור, רשאי לענות אמן; ויש אומרים שכל עוד לא התחיל המברך לומר ענין אחר, כגון

על איזו ברכה אסור לענות 'אמן'?

לכתחילה יש להקפיד לשמוע לפחות את סוף הברכה - ובלאו הכי מצוה להקשיב לכל ברכות החזרה מתחילתן ועד סופן - אך בדיעבד יענה אמן אף אם לא שמע את כלל את הברכה; ולדעת הרמ"א (ראה לעיל) צריך שידע על איזו ברכה עונה.

[שו"ע קכד, ח, משנ"ב לא וילג, וביה"ל ד"ה וזה; וראה עוד בביה"ל שם]

ברכה שאדם מחויב בה - אסרו חכמים לענות עליה 'אמן' אלא אם שמעה באופן שניתן לצאת בו ידי חובה. והברכות שבחזרת הש"ץ אינן נחשבות כברכות שכל המתפללים מחויבים בהן, מאחר וכבר התפללו בלחש; אך יש אומרים שכיון שתיקנו חכמים שהש"ץ יחזור על התפילה אף כשכולם התפללו בלחש, נחשבות ברכות החזרה כברכות שמחויבים בהן כל המתפללים, ועל כן

* בעת עניית אמן על ברכת שבח והודאה, יש לכוון: "אמת היא הברכה שברך המברך ואני מאמין בזה", דהיינו שאמת היא שמבורך שם ה', ואמת הוא תוכן הברכה.
* אסור לקרוא את האות א' שב'אמן' ב'חֶטֶף', שהוא ניקוד 'שָׁנָא' הנוטה ל'צִיָּרָה', או בכל ניקוד אחר מלבד 'קמץ גדול'; וכן אסור לענות אמן טרם שישלים המברך את אמירת המילה האחרונה.
* בכל ברכה שאדם שומע, צריך לומר לאחר גמר הזכרת שם ה': "ברוך הוא וברוך שמו". ואסור לומר זאת בשעה שאסור להפסיק בדיבור, כגון באמצע פסוקי דזמרה, קריאת שמע או הלל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאיזה גיל חלים דיני ההרחקה בעת העיסוק בדברי קדושה?

דיני ההרחקה בעת העיסוק בדברי קדושה.
ונחלקו הפוסקים, בנוגע לדייסת דגן נוזלית המצויה בימינו -
אם שתיית כזית ממנה במשך הזמן בו שותה אדם מבוגר כמות
של רביעית (150-86 סמ"ק) משקה, נחשבת כאכילת כזית במשך
'כדי אכילת פרס'.
[שו"ע פא, א, משנ"ב ב-ד, וביה"ל ד"ה קטן; בו"מ דרשו, 4-2]

אסור לעסוק בדברי קדושה: קריאת שמע, תפילה, ברכות, או
דברי תורה, בסביבה שיש בה צואה או מי רגלים של אדם.
ובנוגע לגיל בו חל איסור זה: מהזמן בו ידוע, או שניתן לשער,
כי התינוק מסוגל לאכול כמות של 'כזית' (50-17 סמ"ק, לשיטות
השונות) מאחד מחמשת מיני דגן: חיטה, שעורה, כוסמין, שיבולת
שועל, ושיפון, חי, אפוי, או מבושל, במשך הזמן של 'כדי אכילת
פרס' (9-2 דקות, לשיטות השונות), חלים על צואתו ומי רגליו כל

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה